

UUDEN VUODEN ALKAESSA

Pekka Ervastin esitelmä 3.1.1932

Uutta vuotta alkaessa, jolloin luo huomioivan silmänsä ympäröivään maailmaan ja ihmisten elämään, tulee väkisinkin mieleen vanha vertauskuva vangista, joka kopistaan ei pääse ulos. Siellä hän puoleksi tajuttomana ja ainakin toivottomana ryntää edes takaisin kopissaan, lyö päänsä seinään, ravistelee rautaista ikkunaansa, mutta ei tule ajatelleeksikaan koettaa ovea, sillä ovi hänen kopissaan on jätetty auki. Hän pääsisi ulos ilman pienintäkään vaivaa ja vaikeutta, mutta hän mieluummin lyö päänsä seinään. Tämä vertauskuva kuvaa todella sitä tilaa, jossa meidän ihmiskuntamme elää, jossa ihmiset enimmäkseen viettävät aikaansa. Me kaikki ihmiset olemme juuri vankeina tuommoisessa kopissa. Seinät tässä kopissa ovat meidän himojamme ja halujamme, meidän intohimojamme, meidän enemmän eläimellisiä kuin inhimillisiä vaistojamme. Niitä me näemme, voimme älytänkin, että nuo himot meissä ovat jonkunlaisina esteinä elämämme tiellä, mutta siitä huolimatta me aina juoksemme niiden perään ja lyömme päämme niiden seinään. Ne meitä ympäröivät. Sitten me myöskin joskus käännämme katseemme siihen rautaristikkoiseen ikkunaan, josta pilkistää päivän valo. Me emme yhtämittaa katsele siihen, mutta aina silloin tällöin me käännämme katseemme ikkunaan ja se ikkuna on meidän järkemme, se on meidän ajatuksemme ja meidän ymmärryksemme. Päivän valo, joka paistaa ulkopuolella ja paistaa jonkun verran meidän koppiimme ja se on viisautta, jonka me olemme saaneet kuulla viisailta uskonnonperustajilta ja viisailta tietäjiltä. Meidän järkemme sanoo meille, että tuolla ulkona on vapaampaa, siellä

on ilma kevyt hengittää, siellä on puolet elämää, mutta me vain ravistelemme silloin noita rautaisia ristikoita, emme saa niitä liikkumaan, emme pääse ulos. On totta, että näin pitkälle tämä vertauskuva on hyvä, kun ajattelemme minkälaiset olot olivat ennen, vuosituhansia sitten. Silloin ihminen ei päässyt ulos kopistaan, ei päässyt vain ravistelemalla järjen ikkunoita, vaan silloin hänen piti ennen kaikkea istua perin rauhallisesti, istua siinä kopissaan aivan rauhallisesti, tietysti tuumailten ja ikävöiden, kunnes hän oppi menemään ulos ikkunasta, ei tässä fyysisessä ruumiissa, vaan jossain semmoisessa toisessa sieluruumiissa, joka hänessä muodostui hänen mietiskellessään ja ajatellessaan. Sitten hän jonain päivänä saattoi lähteä ulos näkyväisestä ruumistaan ja kulkea tuon ikkunan luo ja havaita, että hän siitäkin saattoi pujahtaa läpi. Mutta nyt ei ole enää niin. Muutamat ihmiset ehkä voivat istahtaa aivan rauhallisesti mietiskelemään ja pysyvät rauhallisina ja hiljaa kunnes he lähtevät vapauteen, kunnes he pääsevät ulos sieluruumiinsa. Mutta useimmat ihmiset tuntevat aivan kuin ilmassa, että aika on muuttunut, että ehdot vapauteen pääsemiseksi ovat toiset, että nyt ei ole tarvis niin paljon tehdä työtä miettimisen, kaikenlaisten joogaharjoitusten ja askeettisten menetelmien avulla, ennenkuin pääsisi vapaaksi. Ihmisen tuntevat tämän vaistomaisesti ja ovat sentähden levottomampia, he eivät malta mitään. He juoksevat aina noiden himojen virvatulten jälkeen. Kun he järjellään katselevat maailmaa, niin sekin tuntuu heistä rautaristikkoiselta ikkunalta, joka ei suinkaan päästä heitä vapaaksi, vaan joka selvemmin näyttää kuinka pessimistinen heidän elämänsä on, kuinka toivoton.

Ja koko tämä merkillinen tietämättömyys ja itsepäisyys johtuu siitä, että me ihmiset emme ota huomioon sitä seikkaa, että on ovi olemassa tässäkin kopissa ja että se ovi on avattu. Meidän täytyy vain mennä tuon oven läpi, työntää se auki ja

asettua siihen uuteen elämään. Mutta vaikka me kuulemmekin siitä – totta on, että me verrattain vähän olemme saaneet siitä kuulla – mutta vaikka me kuulemmekin siitä, että on ovi olemassa ja että se ei ole enää lukittu, niin me emme uskalla sitä lähestyä. Meistä tuntuu turvallisemmalta lyödä päämme seinään ja ravistella ristikoita. Se tuntuu niin tutunomaiselta ja luonnolliselta. Meistä tuntuu niin kotoiselta, kun saamme huutaa ja valittaa ja saamme kertoa toisillemme kuinka huono tämä olemassaolo on, kuinka se on surkeutta täynnä ja kuinka jokainen vaeltaa perikatoa kohti. Se tuntuu meistä kotoisemmalta, siinä ei vaadita niin erinomaista voimaa itsemme yli. Mutta me tiedämme, että jos me lähestymme tuota ovea, niin täytyy meidän olla miehiä, olimme sitten miehen tai naisen ruumiissa. Meidän täytyy olla miehiä, t.s. ihmisiä, jotka hallitsemme itseämme, jotka emme juokse ympäri kuin päättömät kanat, jotka emme lennä seinästä seinään niinkuin kärpäset. Me tunnemme tämän etukäteen. Jotain meiltä vaaditaan, jotain uutta ja ennenkuulumatonta, jotain semmoista, että me emme saa olla ihmisiä siinä merkityksessä kuin me olemme tottuneet ajattelemaan, että ihmisen pitäisi olla. Me emme saa olla niinkuin sokeat, vaan meidän täytyy katsella totuutta suoraan silmiin. Meidän täytyy käydä suorina ja pää pystyssä oven läpi ja vääntää sen kahvaa ja astua ulos Jumalan ihanaan maailmaan.

Mikä se on tuo ovi, joka meillä on kopissamme? Siihen meidän ei kauan tarvitse etsiä vastausta. Se on Kristus, se ovi on Buddha. Ja Jeesus Kristuksen jälkeen on tämä ovi meille avattu. Meille on selvästi sanottu nyt, että me voimme päästä tajunnassamme ulos tuosta ovesta. Jeesus Kristus on antanut meille selvät määräykset ja neuvot ja samoin ennen häntä Buddha. Meidän ei tarvitse olla millään tavalla epätietoisia, mikä meitä odottaa. Meidän täytyy omaksua vain se uusi tie,

joka meidän eteemme aukenee ja meidän täytyy tuntea, että voima ja elämän mahdollisuus tähän kaikkeen on olemassa. Meidän täytyy tuntea, että se mahdollisuus on Kristus. Nyt on elämä meitä lähellä. Meidän ei enää tarvitse paeta parasta itseämme. Me voimme tuntea, että Kristus-elämä on jotakin, jonka me voimme ihmisinä omaksua. Ja kun me sen teemme, silloin voimme astua ulos, silloin voimme astua kopistamme ulos, sillä silloin me myös kykenemme noudattamaan niitä määräyksiä, määritelmiä, neuvoja ja käskyjä, joita Jeesus Kristus ja ennen häntä Buddha antoivat. Ei ole tämä meille mahdotonta enää. Jos se ennen olisi tuntunut mahdottomalta, niin se ei tunnu silloin, kun me tunnemme, että Kristus on se voima suuressa kosmisessa Kristuksessa, Jumalan sanassa, joka on meissä. Siinä on se voima.

Kun katselemme tätä elämää ympärillämme, tuntuu meistä, että se on vähäisen niinkuin olisimme hullujen huoneessa, on niinkuin kaikki hourailisimme, kun emme tahdo ottaa elämää vastaan, kun me epäilemme, että se elämä, jota Kristus tarjoaa meille, että se elämä on luonnoton ja epäkäytännöllinen. Meillä on tuo käsite erikoisena lempikäsitteenä; epäkäytännöllinen. Jos me jostakin asiasta sanomme, että se on epäkäytännöllistä, tai jostakin ihmisestä, että hän on äärettömän epäkäytännöllinen, niin me olemme leimanneet tuon ihmisen aivan mahdottomaksi. Asia, joka on epäkäytännöllinen, jota ei voi käytännössä toteuttaa, se on aivan mahdoton meidän mielestämme, aivan vihoviimeistä. Se on jotain mahdotonta. Sillä käytäntö on meistä, ja aivan oikein, se, joka ratkaisee. Mikä käytännössä on mahdollista se on mahdollista: Mitä käytännössä ei ole toteutettavissa se on epäkäytännöllistä. Me emme vain huomaa sitä yhtä seikkaa, että me emme ole käytännössä koettaneet kuinka käytännöllinen tai epäkäytännöllinen tuo Buddhan tai Jeesuksen neuvoma tie on. Me emme ole

koettaneet kuinka käytännöllinen tuo ovi on ja kuinka käytännöllistä on mennä siitä ulos. Me olemme aina pitkin matkaa, jos me olemme tietoisia siitä, että Buddha tai Kristus ovat neuvoneet tien elämään, me olemme aina jo etukäteen leimanneet sen tien epäkäytännölliseksi. Tämä meidän elämämme on niin perin käytännöllistä. Kristus ja Buddhakin seisovat mykkinä tämän kaiken edessä. He eivät voi tätä probleemia ratkaista. Me olemme määrättyllä leimalla leimanneet jo kaiken, me olemme leimanneet itse elämän lähteen ja me olemme tyytyneet omaan, tekisi mieleni sanoa, hulluuteen. Mutta jos me rohkenemme ryhtyä käytännössä noudattamaan Kristuksen neuvoja ja osviittoja, silloin vasta kun loogillisesti asiaa ajattelemme, silloin vasta olemme jonkun verran oikeutettuja sanomaan ovatko nuo neuvot käytännöllisiä tai epäkäytännöllisiä, ei ennen.

Kun nyt katselen elämää, niin olen huomaavinani lapsista paljon lupauksia. Mielestäni on lapsissa paljon semmoista Kristusmaista, paljon semmoista heidän tietämättään, joka veisi heidät selvästi Buddhan tai Kristuksen luo, jos he tulisivat siitä tietoisiksi. Jotkut lapset ovat aivan semmoisia, että he voivat olla meille, jotka sanomme itseämme aikaihmisiksi, he voivat olla meille esimerkkinä. He voivat ratkaista vaikeita kysymyksiä, sanokaamme vaikeita siveellisiä konflikteja ja tilanteita aivan yksinkertaisen rehellisellä, totuudenmukaisella tavalla. He osaavat nähdä syvälle monissa kysymyksissä, jotka ovat meistä ylen vaikeita. Eivät he näe syvälle sillä tavalla, että he olisivat tietoisia siitä, mutta he aivan kevyellä, luonnollisella tavalla näkevät. Minä olen tielläni tavannut monta sellaista lasta täynnä lupauksia. Usein kyllä ne lupaukset eivät täyty sitten elämässä kaikessa laajuudessaan. Usein ne jäävät täyttymättä. Usein ne jäävät lapsuuden unelmiksi, joista sitten luovutaan. Siitä en osaa muuta sanoa kuin, että se on kasva-

tuksen vika. Jotain vikaa on kasvatuksessa. Me emme osaa noita nuoria ihmistaimia niin hoivata ja niin hoitaa, että se, mikä heissä on parasta, että se pääsisi kasvamaan, vaan meillä on omat ennakkoluulomme, me tietämättämme estämme, panemme aitoja tuon parhaimman ympäri, niin että se, mikä on lapsissa huonompaa pääsee voimalla esiin. Siitä emme voi moittia aikamme ihmiskuntaa ja omaa itseämme, sillä kaikki täysi-ikäiset ihmiset, jotka ovat tekemisissä lasten kanssa he epäilemättä yrittävät parastaan. He koettavat parastaan sentähden, että he, jos ovat vanhempain asemassa, he luonnostaan rakastavat lapsiaan ja jos he ovat opettajan asemassa he koettavat tehdä parastaan. Emme siis saata moittia ihmisiä, ihmisyksilöitä siitä, että emme osaa oikein tehokkaasti kasvattaa lapsiamme, vaan meidän täytyy enemmän moittia koko sitä henkeä, mikä on vallalla, mikä vallitsee täällä maanpäällä. Emme voi lapsiakaan kasvattaa toisella tavalla, jollemme muuta elämänkäsitystä, jollemme muuta tietoa, että itse otamme vastaan sen Jumalan Pojan, joka on ihmiskuntaan tullut, jollemme itse ota vastaan sitä uutta elämää, jonka suuret viisaat, ennen muita Buddha ja Jeesus Kristus ovat meille tarjonneet. Vasta sitten kun meidän oma personallinen elämämme muuttuu, vasta sitten muuttuu suhteemme lapsiin, vasta sitten voimme auttaa lapsiamme, kasvattaa heitä. Kasvatushan ei ole mitään semmoista ainoastaan, joka tulee ilmi sanoissa. Kasvatus ei tietystikään voi olla ilman sanoja, täytyy sanojenkin voimalla kasvattaa, mutta kasvatus on suurimmaksi osaksi sitä, mikä meistä säteilee, sitä elämää, sitä uskoa, sitä sisäistä tietoa ja henkeä, mikä meistä säteilee. Se vaikuttaa välittömästi lapsiin, joiden kanssa olemme tekemisissä. He ovat kuin sieniiä, jotka imevät itseensä sitä vettä, joka on heidän ympärillään. Jos meistä lähtee Kristus-elämän puhdistavaa ja kirkastavaa vettä, niin lapset, jotka ovat

tekemisissä meidän kanssamme imevät itseensä sitä vettä ja heidän janonsa tulee sammutetuksi. Tietämättään he kasvavat sitten siinä hengessä ja oppivat itsestään ymmärtämään asioita. He ehkeivät ole sitten tuomitut lyömään pänsä seinään, kun he kasvavat.

Me emme siis voi moittia ihmisiä, emme soi moittia itseämme, jollemme kykene vielä ihanteellisesti kasvattamaan lapsia. Itseämme voimme moittia siitä, jos me olemme liian laiskoja, liian leväperäisiä, liian välinpitämättömiä, ettemme ehdi, emmekä viitsi etsiä Jumalaa, emme viitsi etsiä totuutta. Emme halua elää totuuden pyhässä hengessä. Jos emme välitä elää Jumalan kauneudessa, silloin voimme moittia itseämme. Silloin on meillä täysi syy moittia itseämme.

Kääntäkäämme nyt katseemme nuoriin. Ajatelkaamme minkälaisia nuoret ihmiset ovat. Minkälainen on heidän elämänsä? Näen, että heissä käy voimakas sisäinen taistelu, sillä he jotakin näkevät. He eivät tyydy istumaan lattialla kopissaan ja leikkimään siellä. He ovat nousseet jo jaloilleen ja katselevat ympärilleen ja he näkevät myös tuon ikkunan, josta valo loistaa, mutta he eivät ollenkaan enimmäkseen yritä kuunnella sitä sisäistä ääntä, joka muistuttaa heille, mitä he mahdollisesti ovat oppineet ja kuulleet, nimittäin, että on ihmiskunnassa aina ollut ihmeellisiä uskontoja ja on vieläkin uskontoja, jotka opettavat Jumalasta, totuudesta ja mitä elämä on. He ovat nähneet uskontojen irvikuvia ympärillään. Meillä on nuorina totuuden vaisto, että me sanomme itsellemme, että jos joku ihminen pitää mielessään aina tuota valoa, joka tulee tuosta ikkunasta, jos hän elää siinä valossa, niin se saisi näkyä hänen kerrassaan muuttuneessa elämässään, silloin hänen pitäisi olla ylen jalo ja ylevä ihminen. Vaikka niitä sellaisia ihmisiä olisikin, niin nuoret ihmiset eivät näe heitä, koska he eivät taistele joka askeleella, vaan enimmäkseen he näkevät,

että uskontojen suurten olentojen nimiä käytetään väärin, sillä tavalla väärin, että on uskonnoista tehty välikappaleita, vain mantteleita, viittoja, joilla peitetään oma huonous. Ehkä uskonnosta on tehty keppihevonen, jolla pyritään ylöspäin yhteiskunnallisessa asteikossa, ehkä uskonnosta on tehty jokapäiväinen tapa, jolla ihmiset tyyntävät ja rauhoittavat omatuntoaan, kun omatunto moittii, että he eivät elä niinkuin pitäisi. He eivät ole niin epäitsekkäitä kuin omatunto vaatisi. Silloin he käyvät rukoushuoneissa ja kirkoissa ja rauhoittavat tai vaimentavat omatuntonsa ääntä. — No, olenhan minä sentään ollut kirkossa! Minä olin palvelemassa Jumalaa. Minä kuuntelin pitkää saarnaa. En kylläkään muista siitä mitään. Pappi oli niin pitkäveteinen. Mutta olihan laulu hyvin kaunistata. Minäkin koetin laulaa mukana ja kaunistahan se oli. Soittokin oli kaunista. — Tällä tavalla ihmiset rauhoittavat omiatuntojaan. Sitten viikolla he elävät entistä elämäänsä.

Nuoret ihmiset näkevät, että uskonnot ovat hyvin usein tällaisia, epätodellisia. Heistä tuntuu, että koko uskonnollinen elämä on vain yksi muoto elämässämme maanpäällä ja heidän mielestään halveksittavin muoto, koska siinä on paljon pitkäveteistä. Sentähden nuoret ihmiset kääntävät selkensä tuollaisille lastenkamarisaduille. — Kelvatkoon nuo puheet profeetoista ja muista sellaisista asioista, kelvatkoon ne tyhmille ihmisille. Minähän näen, että se on paljasta humbugia. — Nämä ihmiset eivät silloin voi pitää kiinni katsettaan tuossa ikkunan valossa, vaan he katselevat seiniä. He katselevat virvatulia, jotka heitä ympäröivät. He katselevat intohimojen lepattavia virvatulia ja niiden perästä he juoksevat. He sanovat itselleen ja toisille: — Täytyy kokea mitä elämä on, täytyy kokea kaikkea. Minä olen tänne syntynyt ja täällä minä olen tämän ainoan kerran, hulluhan minä olisin, jos minä rupeaisin rukoilemaan. Meidän täytyy kokea elämää. Meidän

täytyy juosta noiden kaikkien kauniiden valojen perästä ja silloin me opimme tuntemaan, mitä elämä on. – Sentähden me näemme, kuinka nuoret ihmiset hyvin mielellään juoksevat suin päin elämän virvatuliin. He tahtovat kokea. He tahtovat kokea, mutta he eivät tiedä, mikä kokemus on oikea, he eivät tiedä, että ei mikään kokemus ole oikeutettu, jonka ylitse ei ole Kristuksen rakkautta tai totuutta. Rakkaus on kaikista luotettavin. Mikään kokemus ei ole muutoin elämän oikeuttama. He eivät tiedä, että meidän on aivan turha kokea kaikkea saastaa, mitä elämässä on, vaan he heittäytyvät kokemuksien pyörteeseen tietämättä, että kokemus on luvaton, jos ei sen päällä ole kirjoitettu sana rakkaus. Jos ei rakkaus vie meitä kokemuksiin, niin kokemus on turha, sillä se kokemus on silloin ennen koettu. Ne, jotka näkevät hieman syvemmälle elämään, ne, jotka tietävät, että me ihmiset olemme henkiolentoja, jotka käymme koulua täällä ja synnymme monta kertaa tänne elämään, ne tietävät, että kokemus on ennen koettua. Kokemukseen ei saa vetää mikään muu kuin rakkaus, kuin totuuden rakkaus ja rakkaus ihmiseen, ihmisiin. Kaikki muut kokemukset ovat ennen koettuja. Ei meidän tarvitse semmoista kokea. Joku voi tulla meidän luoksemme ja sanoa, että mistä me tiedämme, mikä on juoppous, jollemme ole sitä kokeneet. Kun juo itsensä humalaan saa sitä kokea kaikenlaisia ihania asioita. Mistä sinä tiedät, mitä kaikkea voi juopuneena kokea, jollet itse ole juonut? Tähän voimme rauhallisesti vastata: Minä tutkin itseäni, kysyn itseltäni onko minulla mikään rakkauden syy siihen, että minä päihdyisin. Jollei minulla sitä ole, niin miksi sitä kokisin. Minä olen sen jo ennen kokenut. Ei minun ole pakko sellaista kokea, mutta minä tiedän todella, voin vastata, minä todella ymmärrän noita ihmisiä, minä hengessäni tunnen, että minä en tuomitse noita, jotka elävät tuossa paheessa. Turha olisi minun vain tuota uudestaan kokea. Mitä siitä

seuraisi, jos minä lähtisin, uhmaten lähtisin uudestaan kokemaan? Silloin se ei pysähtyisi vain kokemukseen, vaan silloin se iskisi niinkuin paha henki, perkele ja piru minuun kyntensä ja vetäisi minut johonkin hirmuiseen intohimoon. Silloin ei minusta tulisi muuta kuin jonkun hirmuisen himon orja, ja minun sisässäni eläisi koko ajan mitä hirmuisin kyllästyminen. Jos ihminen, joka on kulkenut kiirastulen läpi, ei tahtoisi tulla taivaaseen, niin hänet syöstäisiin helvettiin. Sentähden on turha kokea sellaista, jota ei voi kokea rakkaudesta. On väärin kokea muuta. Turha ainakin. Sitä olen kuitenkin näkevinäni nuorten kesken.

Rakkaus saa panna ainoastaan ihmisiä liikkeelle, rakkaus totuuteen, hyvään ja oikeaan. Mikään muu ei saa panna ihmistä liikkeelle. Ihmisen täytyy tietää, että tuossa on ovi ja ovesta voi mennä ulos. Heissä ei saa mikään muu elää. Se on se vaatimus, joka täytyy hänessä elää. Jos sinussa on turhanpäiväisiä haluja, himoja ja ennakkoluuloja, niin luovu niistä. Jos tahdot olla ihminen ja päästä vapaana ulos kopistasi on sinun luovuttava niistä. Tämä on se ainoa ehto ja kuitenkin hän ei pääse ulos. Hän on nuorenakin, ja se on surullista, niin pelkuri, niin arka, että hän ei uskalla olla ihminen. Hän ei uskalla taistella itsensä herraksi. Me lyömme päämme seinään ja juoksemme virvatulten jälkeen. Kun me olemme saaneet vapaiksi kätemme, niin me jo lyömme päämme kovaan kiveen. Me emme uskalla sanoa itsellemme, että on tietoa. Taistele itsesi vapaaksi. Etsi totuutta, äläkä lakkaa etsimästä, ennenkuin olet löytänyt. Etsi Jumalaa, äläkä lakkaa etsimästä, ennenkuin Jumala on sanonut nimensä sinulle. Nuoret eivät yleensä tähän uskalla ryhtyä. Varsinkin näin maailmansodan jälkeen olen näkevinäni hirmuisen paljon pessimismii kirjallisuudessa, uskon puutetta, arvostelevaa silmää, jotka melkein ivallisesti nauravat tällaiselle uskolle. Ei ole nyt sitä vapautta,

sitä rohkeutta, sitä iloa ja riemua, joka seuraa siitä, että ihminen on voittanut itsensä. Kuinka me uskallamme ryhtyä kirjailijoiksi, runoilijoiksi ja taistelijoiksi ennenkuin me olemme voittaneet itsemme? Kuinka me voimme lähteä näyttämään ihmisille, mikä totta on ja ylevää, kun me itse olemme niin kiinni taiteluissa, että me olemme kuin ryömiviä vankeja, jotka laahaavat kahleita perässään.

Minä tahtoisin huutaa kaikille nuorille ihmisille, että nousee ja olkaa miehiä. Taistelkaa taistelu loppuun itsessämme, menkää rohkeasti ulos elämään. Jokainen nuori ihminen on profeetta sisässään, miksikä hän luopuisi esikoisoikeudestaan ja lähtisi aivan turhille taipaleille, elämän silmissä turhille taipaleille. Miksikä hän ei lähtisi palvelemaan totuutta toisessa tai toisessa muodossa. Todellinen semmoinen ihminen, josta on tullut suuri keksijä, suuri tiedemies, suuri taiteilija tai sitten elämässä jonkunlainen muu profeetan tapainen olento, jokainen semmoinen ihminen on nuoruudessaan nähnyt oman unensa, selvästi hiihtänyt latunsa. Ei hän ole katsellut vasempaan eikä oikeaan, vaan suunnannut koko ajan katseensa sitä päämäärää kohti, johon hän on hiihtämässä. Jumalat sen huomaavat ja elämä itse sen näkee. Kaikkien nuorten edessä ja juuri nuorten edessä on elämän voiton seppelä. He voivat kulkea tietään suoraan luopuen eläimellisistä vaistoista, jotka ovat tarpeettomia. Me emme tarvitse noudattaa noiden kaikkien ääntä, me voimme kulkea jo ihmisinä eteenpäin. Nuorille tahtoisin juuri huutaa, että jättäkää tuo luonnon pessimismi, jättäkää tuo luonnon ankara katseenne, lähtekää eteenpäin kunnes olette Jumalan saavuttaneet, totuuden saavuttaneet. Niin paljon tehkää työtä ja kulkekaa ja rientäkää. Sitten teillä on jotakin antaa.

Kun minä tulen meihin aikaihmissiin ja kun minä katselen sitten meitä täällä maailmassa, millaista elämää me elämme ja

minkälaisissa harhaluuloissa me elämme, niin olen näkevinäni, että me olemme jokainen astuneet jollekulle vanhalle, tutulle elämän polulle. Ehkei se olekaan mikään polku, ehkä se on niinkuin leveä, kuin mukavaksi aukaistu tie. Me kuljemme sillä eteenpäin ja me elämme sitten kaikki omissa itsepintaisissa luuloissamme ja käsityksissämme. Mikä kaikista enemmän silloin ihmetyttää on se, että me olemme verrattain epäkäytännöllisiä. Elämme kaikenlaisissa epäkäytännöllisissä ennakkoluuloissamme ja haaveissamme, emme katsele elämän todellisuutta suoraan silmiin. Vaikka me näemme, niin emme kuitenkaan katsele. Meidän on välttämättä pidettävä kiinni siitä fixistä ideasta, joka on meidän päässämme. Sitä täytyy palvella, ei katsoa minkälainen elämä on todellisuudessa, mikä on se kohta elämässä, josta voisimme lähteä eteenpäin.

Me vanhat ihmiset olemme lakeja laativia olentoja. Meissä ei ole tulevaisuuden toivoa. Me emme ole sitä uutta polvea, joka tulee elämään vaikutusvaltaisen elämänsä maanpäällä. Me olemme elämän keskellä olevia olentoja, jotka nyt ylläpidämme elämän muotoja semmoisina, kuin ne nyt ovat. Me olemme hyvin hitaita mitään muuttamaan. Kuitenkin täytyy toiselta puolen myöntää, että meillä vanhoilla ihmisillä on eräs ominaisuus, kokolailla edes hyvä ominaisuus, kokolailla arvossa pidetty ominaisuus ja se on meidän oikeuden tajuntamme. Nuorilla ihmisillä oikeudentajunta ei ole aivan yhtä selvä. Tietysti se on tavallaan selvempi ja ehkä näkyy enemmän, jos hän uskaltaa elää korkeamman oikeudentajuntansa mukaan, mutta meillä vanhoilla ihmisillä on oikeudentajunta selvä.

Mikä on oikeudentajunta? Se on se, jonka olemme vuosituhansien vierieissä tottuneet oikeaksi nimittämään. Täällä Euroopassa meillä on määrätty oikeuskäsitteet, ne ovat meihin juurtuneet ja niistä pidämme kiinni. Se on järjestystä, se on se,

jota yhdellä sanalla sanotaan laiksi. Me ymmärrämme lakia. Nuori ihminen ei yhtä hyvin ymmärrä lakia kuin vanha ihminen. Vanha ihminen ymmärtää, mitä laki on. Laki on todella jotakin, joka jumalallisesti katsoen kuuluu niinkuin sanomme vanhaan liittoon. Laki on meidän puhekielessämme asetettu samalle tasalle kuin evankeliumi. Ja me käsitämme, että evankeliumissa on jokin uusi laki. Mutta me emme tahdo sitä tuskin uskaltaa aavistaa. Me tahdomme edes pitää kiinni laista ja ymmärtää järjestystä. Me olemme perustaneet valtiollisen elämämme järjestyksen pohjalle ja korkeampaa emme näe. Me emme yleensä, ja aivan noin joukkosielun kannalta, me emme näe mitään korkeampaa yhteisessä elämässä kuin lain. Lain tulee kaikkea säännöstellä. Ja se on meidän vahvuutemme heikkoudessamme ja pienuudessaamme, sillä ei mikään jumalallinenkaan totuus tule lakia hävittämään, vaan sitä täyttämään. Sentähden kun me näemme lain täyttämistä, niin on hyvä, että me pidämme kiinni itse laista. Mutta tämä vie meidät taas toiselta kannalta usein erehdyksiin, käytännöllisiin erehdyksiin, itsepintaisiin ennakkoluuloihin.

Me olemme täällä Suomessakin vuosikautia eläneet merkittävissä ennakkoluuloissa. Me olimme parikymmentä vuotta viime vuosisadan lopulla, tämän vuosisadan alussa, me olimme kasvaneet kokolailla raittiiksi kansaksi. Me olimme alkaneet ymmärtää, että ihmisen on parempi olla päihtymättä, juopumatta. Ihmisen on parempi olla raitis. Jotkut menivät kyllä niin pitkälle, että he eivät myöntäneet mitään muuta juomaa mahdolliseksi kuin vettä, se oli ainoa Jumalan luoma juoma, mutta sitten oli taas toisia, jotka ymmärsivät, että luonto on kasvattanut viinirypäleitä, niistä voi saada viinejä ja näitä viinejä voi ihminen terveydekseen ja ilokseen nauttia. Kaikki kansat etsivät kun taivas on synkkä ja aurinko ei paista, aurinkoa jostakin. Kun kuljemme etelämaissa ja näemme,

kuinka ihmiset siellä juovat lasillisen viiniä ja tuntevat kuinka elämä kiertää heidän suonissaan, niin me voimme hyvin ymmärtää, että ihminen kaipaa aurinkoa veressään, kun aurinko ei paista. Tulee todella ajatelleeksi, että kuinka paljon enemmän ihminen kaipaa täällä pohjolan maissa aurinkoa. Täällähän aurinko niin vähän paistaa. Kuinka luonnollista olisi, että täällä saisimme nauttia vähäisen jotain viiniä. Näin voi ajatella ja oli sitten kanta toinen tai toinen, oli se sitten semmoinen, että vesi on ainoa tai että viini on myöskin luonnon annin, niin jokainen ihminen ymmärtää, että molemmat nämä ovat ihan jotain toista kuin juopottelu. Juomiseen ihminen ei voi alistua. Hän ei voi alentaa itseään.

Me olimme täällä Suomessa siis viime vuosisadan loppupuolella ja tämän vuosisadan alussa päässeet niin pitkälle, että me huomasimme, että tämä kansa pyrkii olemaan raitis ja sitten me ajattelimme, että tehdäänpäs kieltolaki. Ja sen jälkeen me olemme saaneet käydä läpi semmoisen häpeän, että me olemme muka aivan raitis kansa. Me kannamme semmoista lippua. Kaikki muut kansat Euroopassa saavat pidellä vatsaansa naurusta, kun he huomaavat, että kansa, joka kantaa lippua korkealla, että tämä kansa on raitis kansa, onkin aivan juopumuksen orja. Mikä ulkokullattu kansa. Mikä iljettävä kansa. Me olemme yhä voineet ylläpitää semmoista luuloa ja fantasi-aa, että kyllä tämä kansa tahtoo olla raitis kansa ja kyllä se on raitis. Me emme ole ymmärtäneet, että juuri se, että me leimasimme pakoksi ja välttämättömyydeksi tuon raittiuden, että se teki raittiuden mahdottomaksi. Jos minä olisin hullu itsevalti- as jossain valtakunnassa, niin minä voisin sanoa jonain kauniina kesäpäivänä: Aurinko paistaa ja ihmisellä on tukka, hiukset päässä, että aurinko voisi siihen paistaa. Nyt ei saa enää kukaan panna lakkia päähänsä. – Mutta sitten tulee syksy ja talvi ja tuulet ja ai kuinka minun kansani tulee nuhaiseksi ja

yskäiseksi. Lakia on pidettävä pyhänä. On hirmuista, jos joku panee karvalakin päähänsä. Hirteen semmoiset, jotka eivät tottele lakia. – Tämmöistä voisimme ajatella. Semmoista voisimme hulluudessamme tehdä. Me emme ota lukuun olevia oloja. Minä olisin kuninkaana unohtanut, että nyt tulee talvi. Minä itse kuljen linnassani ja minä itse en ollenkaan tarvitse lakkia päässäni. En ota huomioon ollenkaan muita kansalaisia, jotka eivät saa vain levätä linnassaan, vaan jotka ovat kovassa työssä.

Jokainen laki on vähän tämänsuuntainen, jos se pannaan pakolla täytäntöön, ennenkuin se on mennyt kansan tajuntaan. Nythän meillä Suomessa on ihmisiä, jotka haluavat kieltolain pois. Nyt voimme silloin ryhtyä todelliseen raittiustyöhön ja opetukseen. Nyt saamme taas nöyrytä tekemään työtä.

Sitten on vielä toinen kysymys ja se ei koske meitä suomalaisia. Se on tuo Versailles'in rauha. Versailles'issa tehtiin rauha maailmansodan jälkeen ja siellä määrättiin kenenkä piti maksaa kulungit, jotka tulivat maailmansodassa. Kukaan ei tule ajatelleeksi, että tämä on suoraa hulluutta ja suora mahdottomuus ja suora epäveljellisyys. Maailmansodassa jos yksikään valtakunta olisi ollut siinä merkityksessä syytön, että se olisi sanonut: minä en tahdo mitään sota, niin ei se valtakunta olisi sotaan mennyt. Jos minä en tahdo tappaa toisia, niin minä yksilönä sanon kiitoksia paljon ja en mene sotaan. Se on yhtä yksinkertaista kansana. Jos joku kansa ei olisi ottanut osaa sotaan, niin se olisi voinut sanoa, että minähän olen syytön ja sentähden en myöskään mitään korvauksia vaadi. Ja nyt sitten nämä kaikki kansat, jotka ovat tehneet mitä pahaa tahansa istuvat ja ajattelevat, että kenenkä pitää nyt tämän kaiken maksaa. Se oli yksi tuommainen hirmuinen vihollinen, joka hyökkäsi maahan ja se on nyt nujerrettava. Minä ihmettelin kovin koulussa, kun n.s. maailmanhistoria

kertoi tällaisista sodista ja hirveintä oli kun kerrottiin rauhanehdoista. Minä en ymmärtänyt tuota yhtään. Mikä rauha se sitten oli. Minusta ei ollut mitään rauhaa koskaan. Ei mitään rauhaa ole koskaan ollut täällä Euroopassa, niin kauan kuin se on nimittänyt itseään kristityksi. Jos kerran pidetään rauhan-kongresseja, niin niissä olisi ehdottomasti päätettävä, ettei enää mitään vaadita toiselta. Ei maita ei rahakorvauksia, ei mitään. Se on ainoa mahdollinen tapa tehdä rauhaa. Niin, minä en ollut siellä Versailles'issa mukana ja vaikka olisin ollutkin, niin eivät ne mitään olisi minun puheistani välittäneet. Kun rauhaa tehdään, niin jatketaan itseasiassa sotaa. Ampumisesta se siirtyy ekonoomiseksi sodaksi. Ja sitä sotaa on nyt käyty niin paljon kuin on jaksettu. Nyt on alettu huomata, että tämä ei enää kauan käy. Täytyy luopua nyt korvausvaatimuksista, muuten emme pääse elämän alkuun. Englanti on kai valtiovii-sas maa ja siellähän on erikoisesti puhuttu siitä, että korvaus-vaatimuksista on luovuttava, mutta se ihana Ranska, se ihana maa panee vastaan. Se kansa ei hevillä suostu. Se muistaa, että se itse sai maksaa viisituhattamiljoonaa kullassa eli monta vaunua kultaa. Tämä tietysti äärettömästi suututtaa Ranskan kansaa. He tahtovat kostaa. He eivät ymmärrä, että jos me tahdomme tulla ihmisiksi, jos me tahdomme saavuttaa rauhan maanpäällä, niin meillä täytyy olla hyvä tahto, silloin meidän täytyy luopua koston tuumista. Ovi ei aukene, vaikka se on auki. Emme osaa työntää sitä auki ennekuin olemme luopuneet koston tuumista ja sentähden minä odotan, että Ranskan vielä suostuu siihen, että se nöyrtyy ja sanoo; olkaamme nyt sitten kerran veljiä ja tehkäämme rauha maanpäälle. Toivokaamme, että se käy siihen suuntaan. Akvarius on lähellä. Sen oireet tuntuvat jo. Ei kelpaa olla liian itsepintainen pahassa.

Sitten vielä mielestäni näen, että nämä meidän eurooppalaiset ja koko maailman kansat ja yksilöt ja viisaat valtiomiehet

ovat tanssineet liian paljon kultaisen vasikan ympärillä. Eihän meillä ole mikään kultainen vasikka torilla tai erämaassa. Meillä on nyt se kultakanta. Emme ole päässeet yli eikä ympäri siitä. Kullalla on oma arvonsa. Mutta nyt ei ole kultaa kylliksi kaikissa maissa, kaikki asiat ovat menneet sekaisin, ihmiset eivät kykene ostamaan, vaikka on ruokaakin kylliksi maanpäällä. Kulta on se arvon mittari. Ihmiset saavat mieluummin kuolla nälkään, kuin että kulta saisi kadota maailmasta. Jokin arvomittari täytyy olla. Mutta miksikä emme voisi tehdä niinkuin monet valtiomiehet ymmärtävät, että ei olisi muuta kuin yksi ainoa raha maailmassa. Sano-kaamme sitä vaikka dollariksi tai miksikä tahansa. Yksi raha, joka ei muutu. Yksi ainoa keskuspankki. Ei mitään tullirajoja. Aivan vapaa kauppa. Siihen suuntaan olemme menemässä. Nyt me kiristämme tulleja. Tämähän on aivan kuin vanhaa keskiaikaa. Silloinkin oli neljän-viiden pennin tullit. Kun tultiin kaupunkiin, niin tullissa tutkittiin tavarat. Niin hulluja oltiin keskiajalla. Nyt on siitä luovuttu. Nyt on sentään huomattu, että yksi maa muodostaa niin suuren kokonaisuuden, että siinä ei tarvitse noita pieniä tulleja. Mutta nyt ollaan vielä niin kaukana, että me emme ymmärrä, että koko kristikunta muodostaa semmoisen veljesliiton, että ei tarvitse olla mitään rajoja eikä tulleja. Tämä tuntuu ehkä monen mielestä hassulta, mutta siihen päin ollaan menossa. Maailmassa olisi vain yksi ainoa raha ja kun ei ole tullirajoja, ei ainakaan liittojen kesken niin olisimme päässeet suuren askeleen eteenpäin ihmisyyttä ja veljeyttä kohti. – Näistä asioista voisi puhua pitkältikin, mutta nyt lopetan.